

**Det
Mangfoldige
Børnebibliotek**

Projektet *Det Mangfoldige Børnebibliotek* er udviklet af Centralbibliotekerne som en del af det nationale temaspor 'Kultur for alle'.

Faglig konsulent

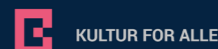
Elin Ferm, [NORM](#)

Grafisk design og layout

Stine Kunkel, [NORM](#)

© Centralbibliotekerne 2022

Kontakt vedr. projektet: hbo@gentofte.dk

Indhold

4 | Introduktion

6 | Hvad er *Det Mangfoldige Børnebibliotek*?

6 | Depot

7 | Indkøbsliste

7 | Guide

8 | Guiden - Øvelser og dialog

9 | Vigtigt at tænke over, før du går igang

10 | Begrebsoversigt

16 | Øvelse 1 - Gode guidelines for øvelserne

18 | Øvelse 2 - Spejle, vinduer og glasskydedøre

20 | Øvelse 3 - På søgning efter repræsentation i samlingen

24 | Øvelse 4 - Mønstre og yndlingsbøger

28 | Øvelse 5 - Holder det i dag?

Introduktion

Velkommen til det fantastiske arbejde med at gøre børnebibliotekerne mere mangfoldige!

Når vi på bibliotekerne arbejder engageret med mangfoldighed, ved vi godt, at det skal gøres på mange niveauer samtidigt for rigtig at gøre en forskel. Det betyder, at vi både ser undersøgende på vores samling, vores indkøbspraksisser og vores valg i forbindelse med formidling, betjening og dialog med lånerne, og endelig også vores aktiviteter, arrangementer og rekruttering. Det Mangfoldige Børnebibliotek er, hvadenten I bruger depotet med øvelserne eller blot øvelserne alene, et rigtig godt sted at starte.

En af de fortællinger, som mange nok kan genkende fra deres dagligdag og samtaler på faglige møder, handler om betydningen af læsning. Her taler vi ofte om, hvordan litteraturen giver os en mulighed for at opleve at blive spejlet (genkende os selv og blive set). Vi taler om, hvordan de tidlige læseoplevelser

kan give børnene en erfaring med ikke at være alene, men at høre til et fællesskab. Vi har også et fokus på, at litteraturen kan være vinduer ind i andre(s) verdener eller glasskydedøre*, vi kan træde helt ind ad og deltage i fantastiske og eventyrlige universer. På bibliotekerne ved vi med andre ord godt, hvor afgørende et møde med litteraturen kan være, og hvor centralt det er at opleve spejling eller genkendelse. Går man med på de fortællinger om litteraturens betydning, så bliver det også relevant at spørge om, hvem der overhovedet kan finde bare lidt af sig selv i litteraturen, hvis historier, der bliver fortalt, hvilke stemmer man kan høre, hvilke kroppe man kan se, hvilke familier, der findes og er synlige - og om de måder, de bliver gengivet på også er kulturelt autentiske (og ikke karikerende, nedgørende eller stereotypiserende). Det er nogle af de spørgsmål, som projektet Det Mangfoldige

Børnebibliotek kaster sig ud i at stille i håbet om, at vi i vores børneafdelinger rundt omkring har mod på at se på både egne blinde vinkler, men også genbesøge vores praksisser omkring indkøb og formidling - alt sammen i håbet om at sætte handling bag ordene: *at bibliotekerne er mangfoldige og trygge rum for alle.*

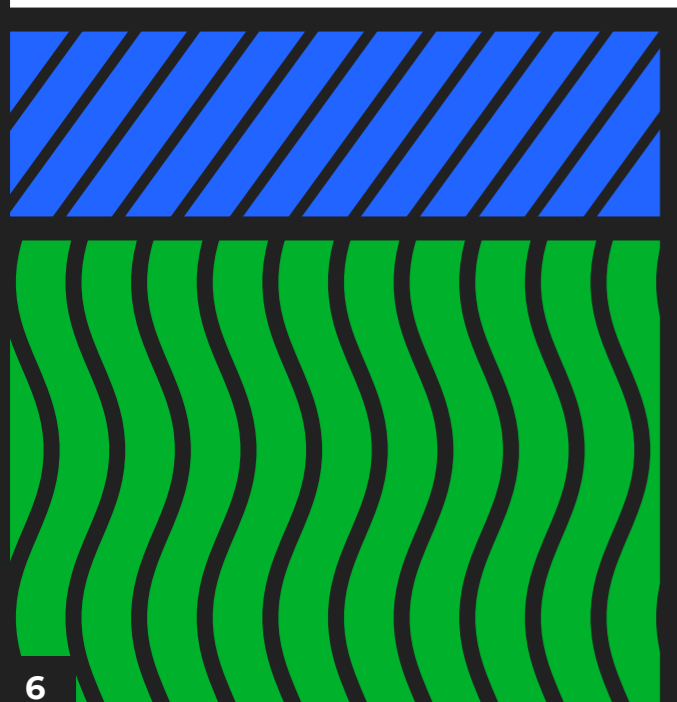
**Begreberne 'spejle, vinduer og glasskydedøre' kommer fra Rudine Sims Bishop, The Ohio State University. "Mirrors, Windows, and Sliding Glass Doors" originally appeared in Perspectives: Choosing and Using Books for the Classroom. Ve. 6, no. 3. Summer 1990.*

Det Mangfoldige Børnebibliotek består af tre dele:

1. Et depot af bøger, man kan låne
2. Denne guide til øvelser og dialog
3. En indkøbsliste

Læs mere på næste side →

Hvad er *Det* *Mangfoldige* *Børnebibliotek*?

6

Depot

Det Mangfoldige Børnebibliotek er to forskellige depoter; et med billedbøger og et med ungdomsbøger. Der findes flere sæt af hvert depot. Man kan som folkebibliotek låne et depot i tre måneder og dermed gøre ens samling mere mangfoldig og bredere i repræsentation. For nogle biblioteker vil depotet i sig selv være betydeligt og synligt i rummet, for andre med en meget stor samling vil depotet synes lille. Uanset størrelse så gælder det, at depotet i sig selv ikke løser mangfoldighed i børnebibliotekerne - men

det er en alletiders anledning til at arbejde med mangfoldighed blandt jeres kolleger i en børneafdeling. Når man har depotet hos sig, kan man vælge at indgå alle titlerne i sin faste samling og dermed udvide den mangfoldige repræsentation i bibliotekets samling, eller man kan vælge at lave udstillinger. Med depotet følger der en vejledning med, som trin for trin beskriver, hvordan man indgår depotet til udlån. Og på hjemmesiden kan man finde udstillingsforslag og temaer, som man kan bruge til inspiration i formidlingen af depotet.

I kan altid finde teknisk vejledning og forslag til formidling [her](#):

Indkøbsliste

Depotet er købt ud fra en indkøbsliste, som Gentofte Centralbiblioteks indkøber på børneområdet laver. Man kan således altid gå ind på projektets hjemmeside og finde den seneste opdaterede indkøbsliste, hvis biblioteket vil supplere sin eksisterende samling.

Listen finder I [her](#):

Guide

De følgende sider udgør en samlet guide til dialog om at arbejde med mangfoldighed i praksis. Guiden består af en begrebsoversigt og fem øvelser, som hjælper os med at sætte gang i arbejdet med at skabe mere mangfoldige og inkluderende børnebiblioteker gennem vores formidling, indkøb osv.

Intentionen med øvelserne er at skabe en god ramme for faglige dialoger i personalegruppen.

Guiden kan I få i trykt form ved at skrive til: hbo@gentofte.dk.

7

Guiden

- Øvelser & Dialog

Vigtigt at tænke over, før I går i gang

Nysgerrighed

Vær nysgerrige på hvilke perspektiver og stemmer, der er til stede i jeres snak - og hvilke blinde vinkler det kan resultere i.

Institutions fokus

Husk hinanden på, at jeres snakke hele tiden kobler på, hvilke forestillinger I har om bibliotekerne som demokratiske institutioner. Det kan være via spørgsmål som: *Hvilke huse skal vi være? Og hvordan praktiserer vi de ønsker?*

Fokus på struktur

Hjælp hinanden med at holde fokus på, at samtalerne handler om strukturer, normer, mønstre og antagelser i vores praksis på bibliotekerne som fagprofessionelle - og ikke at deltagere skal dele ud af personlige erfaringer.

Nye begreber

Det kan opleves udfordrende at arbejde med nye begreber, så husk at bruge *Begrebsoversigten* og hjælp hinanden med at lære det nye. Det er ok ikke at vide alt - så længe vi er åbne for at lytte og lære.

Begrebsoversigt

I denne oversigt finder I udvalgte begreber, som alle spiller en vigtig rolle, når vi taler mangfoldighed. Vi anbefaler at I læser begreberne igennem før I begynder med øvelser og dialog - ligeledes kan I med fordel bruge begrebsoversigten løbende, hvis der er behov for påmindelse om begrebernes betydning undervejs.

Intersektionalitet

Intersektionalitet er et begreb, defineret af professor Kimberlé Crenshaw, der beskriver skæringspunkter mellem forskellige grunde til diskrimination. Begrebet bruges til at forstå, hvordan forskellige normer og magtsystemer hænger sammen, påvirker og forstærker hinanden. Intersektionalitet betyder, at vi skal huske, at eks. gruppen 'piger' ikke er en homogen gruppe (dvs. 'det samme'), fordi den diskrimination, som individer i denne gruppe kan erfare, vil være meget forskellig afhængigt af, hvilke andre identitetsgrupper de også tilhører. Fx kan diskrimination forstærkes og være meget anderledes for en brun pige fra en arbejderklassefamilie sammenlignet med en hvid pige fra en middelklassefamilie. Dette betyder også, at hvis man kun fokuserer på fx køn eller hudfarve, så kommer man til at ignorere de specifikke udfordringer og erfaringer, som personer, der bliver minoriseret på begge parametre, oplever.

Minoriseret

Minoriseret er et begreb, som påpeger processerne, hvorved nogen gøres til minoritet. Det peger også på, at man kvantitativt i en henseende kan være en del af en majoritet, men i en konkret sammenhæng være minoriseret, da det ikke handler, om hvor store grupperne er, men om hvilken adgang de har til økonomisk, politisk og social magt.

Normer

Normer er en slags uskrevne regler, som påvirker vores forestilling om, hvad der er 'normalt', 'naturligt' og 'rigtigt'. Normer findes overalt i samfundet og er ofte usynlige for dem, som ikke falder uden for dem. Det vil sige, at man ofte mærker dem klart, når man bryder med dem - særligt da det nogle gange kan betyde usynliggørelse, udstødelse og diskrimination. Derfor er det vigtigt at få øje på ekskluderende normer, så vi kan forholde os kritisk til dem og arbejde henimod en mere inkluderende tilgang.

Normbrydende

Normbrydende kan i denne sammenhæng læses som personer, der bryder med de herskende normer. Normbrud kan både indebære usynlighed (i form af manglende repræsentation) og hypersynlighed (hvor man ikke ses som andet end sit normbrud).

Eksempler på normer i Danmark, indenfor forskellige kategorier:

Familie → Kernefamilie

Funktionalitet → Kropskapabel

Hjerne → Neurotypisk

Hudfarve → Hvid

Klasse → Middelklasse

Kropsstørrelse → Tynd

Køn → Mand

Kønsidentitet → Cis

Religion → Sekulær

Seksualitet → Hetero

#OwnVoices

#OwnVoices er et begreb, som er italesat af YA forfatteren Corinne Duyvis. Når man taler om OwnVoice-fortællinger, så betyder det, at forfatteren selv deler identitet med de minoriserede grupper, som fortællingen handler om. Det er dog vigtigt at huske, at en OwnVoice-fortælling ikke nødvendigvis repræsenterer alle inden for en given minoriseret gruppe.

Repræsentation

Repræsentation er et begreb, som handler om ikke kun kigge på, hvilke grupper der er til stede - fx i fortællinger i bøgerne - men også *hvordan* de er til stede. Når vi taler god repræsentation, handler det eksempelvis om, hvorvidt minoriserede grupper selv står bag fortællingen af historien, fremstår som komplekse karakterer, der også kan udvikle sig - og ikke kun er reduceret til udelukkende at repræsentere sin minoritets-position. Dårlig repræsentation er reducerende, stereotypiserende, karikerende eller eksotiserende. Repræsentation handler således både om at være til stede/synlig (overhovedet) men også om i hvilken form, man som minoriseret person gengives.

Læs mere om normer

På de næste to sider, kan du læse mere om fem eksempler på normer og hvordan vi kan arbejde med dem i en bibliotekkontekst.

Familie

Normen er fremstillingen af en kernefamilie, altså en familie med far, mor og børn. Men der er mange måder at være familie på, herunder mange former for regnbuefamilier, enforældresfamilier og sammenbragte familier. Man kan tænke over, hvilke billeder man bruger til formidling af familieaktiviteter, hvordan man taler om familier og ikke altid antage, at der er en kernefamilie til stede. På den måde er det nemt at inkludere flere fra start ved at tale om 'familie', 'forældre/forælder', 'voksne' osv.

Funktionalitet

Normen er en fremstilling af kroppen som fuldt funktionel (ikke med synlige eller usynlige handicap, permanente eller periodiske). Men kroppe findes i rigtig mange forskellige former og udtryk, det er bare ikke så tit, at de er synlige i vores materialer - både i fortællingerne og i vores formidling. Vi kan inkludere mange flere børn og voksne ved ikke at antage, at en krop kan alt.

Seksualitet

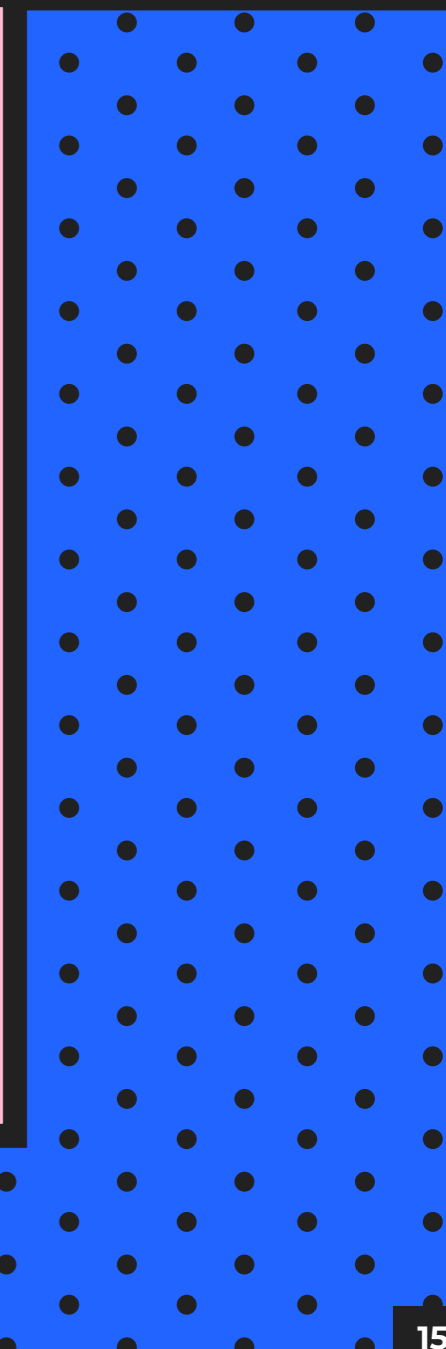
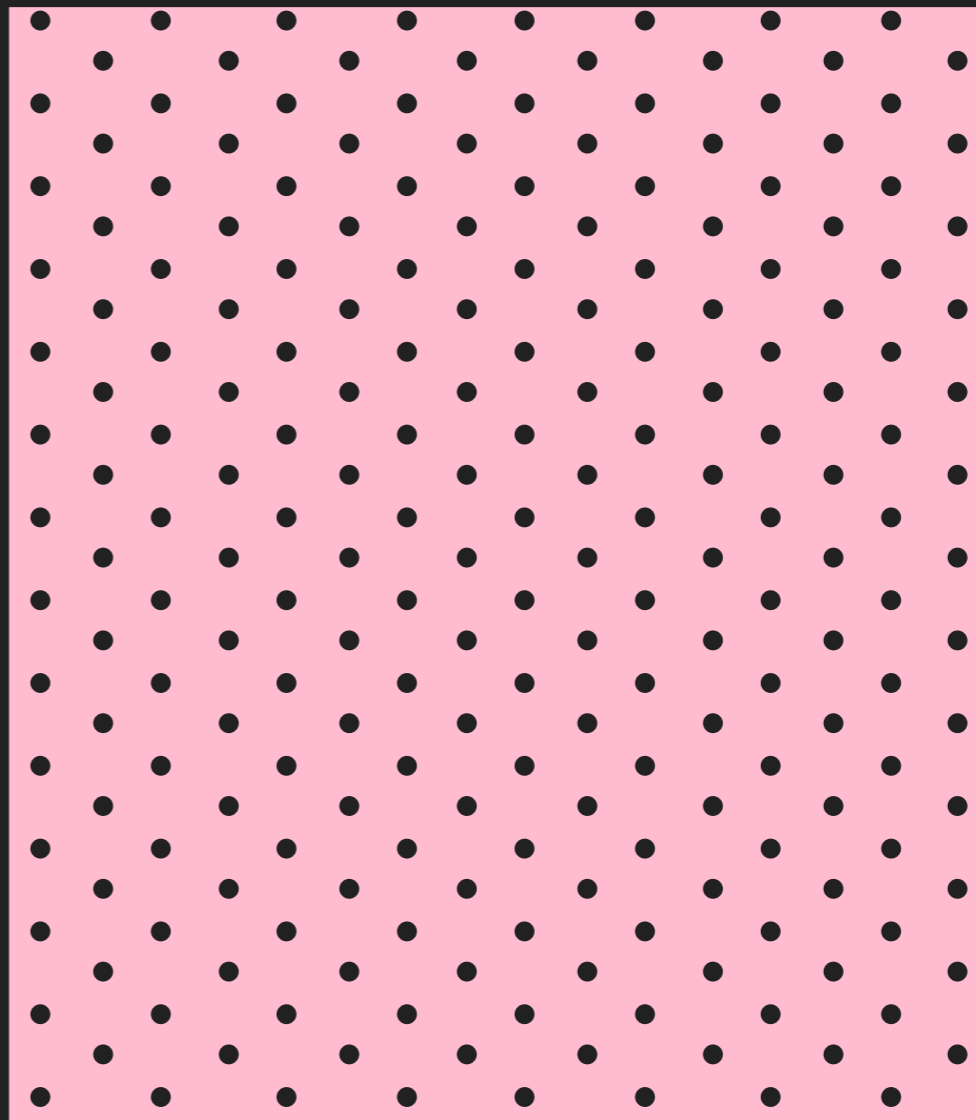
Normen er heteroseksualitet. Det vil sige, man antager, at alle er heteroseksuelle før andet er meldt ud. Men der er mange former for seksualitet (se evt. mere på LGBT+ Danmarks hjemmeside). For at arbejde mere inkluderende kan man i stedet tale om eks. kærlighed, partnere og tiltrækning uden at kønne og antage noget. På den måde kan vi tænke flere forældre, familieformer, børn og unge ind i vores praksis.

Hudfarve

Normen omkring hudfarve i Danmark er hvidhed. Det betyder, at mennesker, som læses som hvide, har adgang til bedre positioner og privilegier. Langt de fleste børnebøger, vi har på vores biblioteker, har en hovedperson, som er hvid. Og denne får ofte lov enten at være helt eller have en kompleks personlighed. Begrebet 'racialiseret' (som refererer til processen af at 'blive gjort til') bruges ofte om mennesker, der racialiseres som 'ikke-hvide' på grund af kropsmarkører som hudfarve. Hvis man vil arbejde hen imod et mere mangfoldigt børnebibliotek, kan man se på at trække gode historier frem i formidlingen, som også har hovedpersoner som racialiseres som ikke-hvide (og som ikke er stereotypiserende eller karikaturer). Man kan også tænke over samme ting i formidling og billeder af aktiviteter.

Køn

Normen omkring køn er en binær forståelse af køn (og kønsudtryk). Det vil sige en todelt tænkning af køn defineret som mand/dreng og kvinde/pige. Ligeledes er de kategorier ledsaget af antagelsen om et hhv. maskulint og feminint kønsudtryk. Der er mange måder at forstå køn på, og i et mangfoldigt perspektiv kan man se køn som et spektrum, hvori der er mange måder at gøre det at være dreng på og pige på. Det kan også være, at man slet ikke tænker køn ud fra binære kategorier. Man kan have inkluderende praksis ved ikke at 'kønne' bøger som en eks. drenge- eller pigebøger. Man kan kalde børn for 'børn' i stedet for at antage et køn. Man kan se på, om man kommer til at kønne særlige aktiviteter i biblioteket og dermed ekskludere flere i at være med.

Øvelse 1

Gode guidelines for øvelserne

🕒 Længde | 20-30 min.

📎 Redskaber | Mødelokale, 1 flip, skriveredskaber og post-its til alle.

Formål

Formålet med denne for-øvelse er, at I sammen i personalegruppen får rammesat og formuleret nogle gode guidelines for den måde, I vil gå ind i øvelserne på, hvordan I vil tale sammen undervejs, og hvordan I vil håndtere svære emner og eventuelle uenigheder, hvis de opstår.

Beskrivelse

Først læser I ovenstående formål med øvelsen højt. Derefter skal alle i gruppen bruge 3 min. på at svare på nedenstående to spørgsmål. Det er en individuel og tavs refleksion og svarene skrives i stikord på forskellige post-its.

- ♦ **Spørgsmål 1** | *Hvad har jeg brug for for at være nysgerrig og undersøgende og samtidig tryk i samtalerne sammen med mine kolleger, når vi laver øvelserne? (Fx "At føle mig hørt")*
- ♦ **Spørgsmål 2** | *Hvordan kunne en god guideline for dette lyde? (Fx "Vi afbryder ikke hinanden")*

Herefter tager I en runde, hvor man kort præsenterer sine forslag til guidelines. Hvis flere har samme forslag, lægges disse post-its sammen. For hver guideline vender gruppen, om den kan bruges i øvelserne fremad. Hvis der opstår modsatrettede forslag, så grib det som en anledning til at formulere en ny guideline, som kan rumme begge.

Renskriv guidelines på en fælles flip, som I kan genbesøge hver gang, I har en øvelse sammen.

Afrund med en åben dialog ud fra de nedenstående hjælpespørgsmål.

- ♦ **Hjælpespørgsmål** | *Hvordan kan vi handle, hvis vi oplever, at der opstår noget konfliktuelt, grænseoverskridende eller diskriminerende undervejs? Eller hvis nogen ikke følger de guidelines, vi har aftalt? Hvordan kan vi sammen hjælpe med at finde den rette vej igen?*

Øvelse 2

Spejle, vinduer og glasskydedøre

🕒 Længde | Individuel forberedelse 30 min. Gruppeøvelse 60 min. (baseret på en gruppe på 5-8 personer).

📎 Redskaber | Mødelokale, evt. adgang til at vise video og evt. udprintet artikel (se under 'Beskrivelse').

☑ Forberedelse | Sørg for at alle, som forberedelse til mødet, har læst **artiklen**: "Mirrors, Windows, and Sliding Glass Doors" og set **videoen**: "The Danger of a Single Story".

Formål

Formålet med denne øvelse er at få en forståelse for vigtigheden af at kunne se sig selv i fortællingerne. Med udgangspunkt i en tekst og en video får I en introduktion til nye begreber og en dialog om betydningen af *repræsentation**

Beskrivelse

I kan vælge at gense et udsnit af forberedelsesvideoen (fra start og til 4 min. og 11 sek) som en fælles start på mødet. Vi foreslår også, at I har en fælles oplæsning af konceptet #Ownvoices fra 'Begrebsoversigten' (s. 12), før I går i gang.

Herefter starter jeres dialog ud fra følgende spørgsmål:

- ♦ **Spørgsmål 1** | *Hvordan forstår I Bishops begreber "spejle, vinduer og glasskydedøre"?*
- ♦ **Spørgsmål 2** | *Hvad hæftede I jer særligt ved i videoen "The Danger of a Single Story"?*
- ♦ **Spørgsmål 3** | *Hvilken betydning tænker I, at spejling spiller for børn, deres identitet og deres læseoplevelser/-lyst?*
- ♦ **Spørgsmål 4** | *Hvilken betydning har det, hvem der skriver/fortæller historien? (Kom gerne med konkrete eksempler)*
- ♦ **Spørgsmål 5** | *Hvilke tanker gør I jer om jeres samling og formidling i jeres børnebibliotek? Giver den nye viden anledning til nye praksisser, eller noget I sammen vil prøve af?*

I kan runde øvelsen af med en kort runde, hvor I deler, hvilke nye perspektiver, I har fået øje på - og om I tænker, der er noget, I gerne vil blive klogere på.

*Læs om begrebet i 'Begrebsoversigten' s. 12

Øvelse 3

På søgning efter repræsentation i samlingen

🕒 Længde | Øvelsen kan gøres kort på ca. 60 min., men man kan med fordel udvide del 2 og lade den løbe over en uge.

🛠 Redskaber | To stykker papir i hver sin farve, kuglepen, saks, computer med Cicero og adgang til biblioteksappen.

Formål

Formålet med øvelsen er at få et indblik i, hvor mangfoldig jeres samling er, og hvor nemt eller svært det er at finde titler ud fra en række forskellige mangfoldighedsparametre. Den giver jer også indsigt i, hvilke præmisser både vi og vores borgere har for at søge og finde et særligt emne eller indhold. Øvelsen fokuserer således primært på emneord, delopstillinger og vores søgesystemer.

Formålet med øvelsen er altså ikke at det skal blive en konkurrence - men en fælles øvelse, hvor I lærer nye begreber og kommer godt rundt i samlingen.

Del 1

🕒 10 min. 👥 Par/små grupper

Klip hvert stykke papir i firkantede sedler og lav to bunker. Tag den ene bunke og skriv forskellige ord for *minoriserede** grupper på hver seddel. Se evt. forslag på ord her:

- ◆ Bipoc (Black, indigenous & people of color)
- ◆ Neurodivergens (En hjerne som fungerer anderledes end normen. Dette inkluderer fx mennesker med autisme, ADHD, dysleksi osv.)
- ◆ Fysisk handicap (synligt)
- ◆ Fysisk handicap (usynligt)
- ◆ LGBTQIA+
- ◆ Normbrydende kroppe (fx tykke kroppe)
- ◆ Sammensatte familier (fx Stedforældre)
- ◆ Regnbuefamilier

Tag herefter den sidste bunke og skriv nu eksempler på delopstillinger. Se evt. forslag nedenfor, men ret gerne delopstillingerne til, så det passer til jeres bibliotek:

- ◆ Billedbøger
- ◆ Skønlitteratur
- ◆ Fantasy
 - › Sjove bøger
 - › Spændende bøger/Gys
 - › Veninde-/fodbold bøger
 - › Læs højt

**Læs om begrebet i 'Begrebsoversigten' s. 11*

Del 2

🕒 20 min. (eller en uge)
👥 Par/små grupper

Til søgningen trækker I to sedler – en af hver farve. Nu skal I så finde en (eller flere) titler i den kombination, som I har trukket (fx "LGBTQIA+" og "Billedbøger"). Det gør I ved hjælp af Cicero, jeres kendskab til materialerne, og hvad I ellers synes, der giver mening. Fortsæt med at prøve forskellige kombinationer.

Del 3

🕒 30 min. 👥 Fælles

Når I alle har prøvet øvelsen, laver I en fælles opsamling i form af et møde. Her deler I jeres tanker og erfaringer med at finde bøgerne ud fra følgende spørgsmål:

- ◆ **Spørgsmål 1** | *Hvad er I blevet opmærksomme på undervejs i øvelsen? Er der noget, som har overrasket jer?*
- ◆ **Spørgsmål 2** | *Hvilke emneord brugte I for at finde titler? Hvordan fungerede det? Blev I nødt til at bruge andre emneord for at finde de bøger, I søgte? (Hvis I har brugt søgeord som 'etnicitet', tænk over: Hvem bliver tildelt en etnicitet, og hvem bliver ikke?)*
- ◆ **Spørgsmål 3** | *Hvilke muligheder og begrænsninger har vi ift. at finde bøger med den relevante repræsentation*?*

◆ **Spørgsmål 4** | *Hvilke tanker gør I jer om, hvilke muligheder vores lånere har for at finde bøger med god repræsentation*?*

◆ **Spørgsmål 5** | *Giver øvelsen jer anledning til nye praksisser (søgning, formidling, indkøb osv.)?*

**Læs om begrebet i 'Begrebsoversigten' s. 12*

Øvelse 4

Mønstre og yndlingsbøger

🕒 Længde | Individuel forberedelse på ca. 30 min. og derefter et fælles møde på ca. 60 min. *(kan afholdes i mindre grupper, hvis I er en stor afdeling).*

🔪 Redskaber | Mødelokale og evt. skriveredskaber og papir.

Formål

Denne øvelse handler om at få øje på mønstre og normer. Det er tanken, at øvelsen skal skabe en faglig og spændende dialog, hvor I både ser på, hvordan normer eller beskrivelser af normalitet og 'naturlighed' kan forandre sig over tid - og samtidig se, om der er mønstre, som går igen i jeres bøger.

Del 1

🕒 30 min. 👤 Individuel

Alle i jeres gruppe vælger hver to børnebøger, som man holder virkelig meget af: en man har læst som barn og en, som er nyere.

Som individuel forberedelse, tænker alle over nedenstående spørgsmål ud fra sine to udvalgte bøger:

- ◆ **Spørgsmål 1** | *Hvilke normer* er på spil? Ift. krop, religion, sprog, etnicitet, familier, køn, seksualitet osv? Find gerne et par eksempler. Hvordan ser familier eks. ud? Hvordan fremstilles køn, og hvilke handlemuligheder knytter der sig til det?*
- ◆ **Spørgsmål 2** | *Er der normer*, som bliver brudt? Hvordan ser vi det i fortællingen?*
- ◆ **Spørgsmål 3** | *Hvem får hvilke roller? Fx hvem får lov til at spille hovedrollen, være helt og have en udviklet storyline?*

- ◆ **Spørgsmål 4** | *Hvilke karakterer får lov til hvad? Hvem får lov at snakke om hvad?*
- ◆ **Spørgsmål 5** | *Hvilke karakterer får lov til at være komplekse (både 'gode og dårlige' samtidigt) og udvikles over tid?*
- ◆ **Spørgsmål 6** | *Har I fundet eksempler på #ownvoice-fortællinger*?*

*Læs om begrebet i 'Begrebsoversigten' s. 11 eller 12

Del 2

🕒 40 min. 👥 Fælles

I afholder nu et fælles dialogmøde. Først præsenterer hver deltager kort, hvad man har fået øje på under sin forberedelse. Det gør I ud fra følgende fire spørgsmål:

- ◆ **Spørgsmål 1** | *Har jeg fået øje på nogle mønstre, som går igen?*
- ◆ **Spørgsmål 2** | *Har jeg fået øje på noget, som jeg ikke har tænkt på før?*
- ◆ **Spørgsmål 3** | *Hvilke kvaliteter har bogen? Og hvis det er en ældre titel, hvordan har den så klaret tiden? Er virkeligheden en anden nu?*
- ◆ **Spørgsmål 4** | *Har den udfordringer set i lyset af jeres arbejde med mangfoldighed og repræsentation*?*

Del 3

🕒 20 min. 👥 Fælles

Når alle har præsenteret deres forberedelse, fortsætter I en mere åben dialog ud fra nedenstående hjælpespørgsmål. Sørg for alle får taletid - lyt og tænk nysgerrigt i forlængelse af hinanden.

- ◆ **Hjælpespørgsmål** | *Ændrer disse perspektiver, hvordan I kan arbejde med at formidle bogen til lånerne?*

HUSK: Selvom der kan være meget hjerteblod på spil i den her øvelse -

så går den ikke ud på at forsvare bøger, som man elsker. Det går ud på nysgerrigt at undersøge fortællinger, som vi kender, ud fra et mangfoldighedsperspektiv.

Øvelse 5

Holder det i dag?

🕒 **Længde** | 60 min.

✍️ **Redskaber** | Mødelokale.

Formål

Formålet med øvelsen er at se på en fortælling, som anses for at være normbrydende, og undersøge, hvilken rolle tiden spiller for, hvordan vi forstår noget som *normbrydende**. Øvelsen giver anledning til at træne blikket i forhold til, hvilke normer der er på spil, og hvornår de brydes.

*Læs om begrebet i 'Begrebsoversigten' s. 11

Del 1

🕒 5 min. 👥 Fælles

Start med at læse nedenstående to citater fra "Bogen om Pippi Langstrømpe" (1988):

Citat 1: "I udkanten af den lille bitte by lå en gammel, forfalden have. I haven lå et gammelt hus, og i huset boede Pippi Langstrømpe. Hun var ni år, og hun boede der helt alene. Ingen mor eller far havde hun. Og det var egentlig ganske rart, for så var der ingen, der kunne sige til hende, at hun skulle gå i seng, netop når hun havde det allermorsomst, og ingen, der kunne tvinge hende til at tage levertran, når hun hellere ville have bolsjer." (s. 7)

Citat 2: "Ved siden af Villa Villekulla lå en anden have og et andet hus. I det hus boede der en far og en mor med deres to små børn, en dreng og en pige. Drengen hed Tommy, og pigen Annika. Det var to meget søde, velopdragne og lydige børn. Tommy bed aldrig negle og gjorde altid, hvad hans mor bad ham om. Annika gjorde aldrig vrøvl, når hun ikke fik sin vilje, og hun var altid ren og fin i små velstrøgne bomuldsjoler, som hun passede godt på ikke at snavse til." (s. 9 og 12)

Del 2

🕒 30 min. 👥 Fælles

Brug nu både citaterne og jeres generelle viden om Pippi til at have dialog ud fra følgende spørgsmål:

- ◆ **Spørgsmål 1** | Hvilke normer* udfordres og hvordan? (familie, køn, klasse osv.)
- ◆ **Spørgsmål 2** | Hvilke stereotyper findes der i bøgerne, og hvilke normer* bliver reproduceret?
- ◆ **Spørgsmål 3** | Hvordan 'holder' historierne om Pippi i dag? Som normbrydende*, nyskabende, problematiske osv.? Kom gerne med eksempler, som kan konkretisere jeres iagttagelser
- ◆ **Spørgsmål 4** | Kender vi til andre bøger, som anses for at være normbrydende*? Og bøger som kan ses som problematiske (stereotypiserende, karikerende eller eksotiserende) i dag?

*Læs om begrebet i 'Begrebsoversigten' s. 11

Del 3

🕒 25 min. 👥 Fælles

I nyudgivelsen af Astrid Lindgrens bøger er sproget flere steder blevet opdateret ift. begreber og navne, som i vores samtid forstås som racistiske og nedsættende, noget som forfatteren selv har ønsket. Fortsæt en åben dialog ud fra følgende hjælpespørgsmål:

- ◆ **Hjælpespørgsmål** | Hvordan kan vi arbejde kreativt med problematikken, at noget ikke længere holder? Hvordan vil vi arbejde med det hos os?

HUSK: Dette er ikke en øvelse der handler om "for eller imod" Pippi.

Hjælp hinanden med at holde fokus på de fælles spørgsmål, og hvilken rolle (sam)tiden spiller for vores forståelse af fortællingerne.

CENTRAL
BIBLIOTEKERNE

KULTUR FOR ALLE